

Радченко О., аспірант,
Інститут держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕРАХУНКУ ПЕНСІЙ ВІЙСЬКОВИМ ПЕНСІОНЕРАМ

Належне правове регулювання відносин щодо визначення розмірів пенсій має вирішальне значення для ефективного функціонування пенсійної системи. Не менш важливим є збереження рівня пенсійного забезпечення громадян та захист від інфляції [1], тому вагомою проблемою в сфері пенсійного забезпечення є перерахунок пенсій військовим пенсіонерам. Ще у 2007 році Ю. О. Прудов, вивчаючи фінансово-правові засади соціальних гарантій військовослужбовців в Україні, стверджував, що кроки державних органів у напрямку підвищення рівня військових пенсій наштовхнулися на те, що діюча система пенсійного забезпечення військовослужбовців не створює умов реалізації гарантованого чинним законодавством права на забезпечення належного життєвого рівня після закінчення служби [2]. Минуло десять років, але на наш погляд, позиція науковця в умовах сьогодення є ще більш актуальною, враховуючи суттєве підвищення вартості рівня життя усіх без винятку громадян України. Найважче, звичайно, пенсіонерам, зокрема й тим, які втратили свою професійну працездатність, несучи тривалу та професійну військову службу на благо Вітчизни, адже пенсія – це, як правило, їхнє єдине джерело матеріального забезпечення.

Умови перерахунку пенсій останніх визначені Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» [3]. Так, частиною 4 статті 63 передбачено, що усі призначені за цим Законом пенсії підлягають перерахунку у зв'язку з підвищенням грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, на умовах, у порядку та розмірах, передбачених Кабінетом Міністрів України. Однак, важко назвати цю норму дієвою та такою, що дозволяє колишнім військовослужбовцям повноцінно реалізувати своє право на пенсію, оскільки сам порядок перерахунку пенсій проводиться відповідно до Постанови КМУ № 45 «Про затвердження Порядку проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» [4] в якому зазначено, що перерахунок раніше призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» пенсій проводиться у разі прийняття рішення Кабінетом Міністрів України про зміну розміру

хоча б одного з видів грошового забезпечення для відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, або у зв'язку із введенням для них нових щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та премій у розмірах, установлених законодавством.

Отож, останній перерахунок раніше призначених пенсій в порядку, визначеному Постановою КМУ № 45 був здійснений органами Пенсійного фонду України на підставі Постанови КМУ № 1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» [5] з 01 січня 2008 року.

У 2012 році була прийнята Постанова КМУ № 355 «Про збільшення розмірів пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» [6], однак в узагальненні судової практики розгляду адміністративними судами справ щодо загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, у тому числі пенсійного страхування осіб, звільнених з публічної служби (військової служби) вказується, що Постанова КМУ № 355 встановлює лише підвищення до пенсії у відсотковому відношенні до розмірів пенсії, а Кабінет Міністрів України нових рішень про зміну розмірів грошового забезпечення для відповідних категорій військовослужбовців, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» з 01 січня 2008 року не приймав [7]. Отож, суди не задовольняють позови військових пенсіонерів, які звертаються за перерахунком пенсії на підставі Постанови КМУ № 355. Наприклад, постановою Вищого адміністративного суду України від 03 березня 2016 року позивачу відмовлено у перерахунку пенсії, оскільки проаналізувавши зміст постанови № 355, колегія суддів Верховного Суду України дійшла висновку, що зазначеною постановою Кабінет Міністрів України не приймав рішень щодо зміни розмірів хоча б одного з видів грошового забезпечення для відповідних категорій військовослужбовців, які мають право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», або у зв'язку із введенням для зазначених категорій осіб нових щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та премій у розмірах, встановлених законодавством [8].

Хоча, варто зауважити, що розміри грошового забезпечення військовослужбовців протягом 2008 -2016 років неодноразово змінювались, однак підставою такого збільшення було не рішення Кабінету Міністрів України, а, як правило, накази Міністерства оборони України. Наприклад, 27 січня 2016 року був виданий наказ № 44 «Про особливості виплати грошового забезпечення військовослужбовцям

Збройних Сил України в 2016 році» [9]. Безпосередньо, у самому документі йдеться про встановлення та виплату щомісячних премій, надбавок та доплат військовослужбовцям. Однак підписання подібних наказів ніяким чином не вплинули на перерахунок, а отже й підвищення пенсій військовослужбовців.

Отже, підсумовуючи вищесказане, необхідно констатувати той факт, що джерело проблеми перерахунку та підвищення пенсій колишніх військових криється не лише у нестачі на це коштів, але й у бездіяльності уповноважених державою органів, які зобов'язані забезпечити їм належний соціальний захист.

Література

1. Антипьева Н. В. Проблемы правового регулирования социального обеспечения военнослужащих: монография / Н. В. Антипьева. – Омск: Изд-во Ом. гос. ун-та, 2009. – С. 311.

2. Прудов Ю. О. Фінансово-правові засади соціальних гарантій військовослужбовців в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Прудов Юрій Олександрович. – К., 2007. – С. 3.

3. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 19 квітня 1992 року № 2262-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 29. – Ст. 399.

4. Про затвердження Порядку проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»: Постанова КМУ від 13 лютого 2008 року № 45 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 12. – Ст. 19.

5. Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб: Постанова КМУ від 7 листопада 2007 року № 1294 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 86. – Ст. 12.

6. Про збільшення розмірів пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»: Постанова КМУ від 23 квітня 2012 року № 355 // Офіційний вісник України. – 2012 – № 34. – Ст. 59.

7. Узагальнення судової практики розгляду адміністративними судами справ щодо загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, у тому числі пенсійного страхування осіб, звільнених з публічної служби (військової служби) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kaas.gov.ua/law-library/court-practice/kijivskij-apelyatsijnij-administrativnij-sud/uzagalnennya-sudovoji-praktiki-rozglyadu-administrativnimi-sudami-sprav-shchodo-zagalnoobov-yazkovogo-derzhavnogo-pensijnogo-strakhuvannya-u-tomu-chisli-pensijnogo-strakhuvannya-osib-zvilnenikh-z-publichnoji-sluzhbi-vijskovoji-sluzhbi.html>.

8. Про визнання бездіяльності протиправною, зобов'язання провести перерахунок пенсії: Постанова Вищого спеціалізованого суду від 03 березня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56308261>.

9. Про особливості виплати грошового забезпечення військовослужбовцям

Збройних Сил України в 2016 році: Наказ Міністерства оборони України від 27 січня 2016 року № 44 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU44-2016.pdf>.

УДК 347.4 (043.2)

Savanets L., PhD (Law), Associate Professor,
Ternopil National Economic University, Ternopil, Ukraine

THE REFORM OF FRENCH CONTRACT LAW: WHAT IS NEW?¹

The year 2016 in French may be called as a year of historic reform to the oldest Civil Code in Europe, which has been used as a model for countless countries – the French Civil Code or the Napoleonic Code. In the French legal doctrine is expressed the expectation that this reform contribute to making French law as attractive as it should always have been [1, p. 11]. The reform concerned to the French contract law, law of obligation and proof of obligations, and was conducted 10 February 2016 by the Ordinance no. 2016-131 on the reform of contract law, the general regime and the proof of obligations [2], published in the *Journal officiel* dated 11 February 2016, provides, in its article 9, that its provisions will enter into force on 1st October 2016. These provisions will then apply only to those contracts entered into on or after this date. Prior contracts will therefore continue to be governed by old law, both with respect to the conditions surrounding their formation and to their past and future effects. Political leaders had opted for a more expeditious process – the ordinance technique rather than resorting to statute – which has itself sparked institutional debate [3, p. 62].

France has made substantive progress in modernizing essential parts of its *Code civil*, despite the necessary more than 200 years before it recodified its general law of obligations. In comparison, Louisiana enacted a new law of obligations in 1984, the Netherlands in 1992, Quebec in 1994, Germany in 2002, and Romania in 2011 [4, p. 1156].

The sources of inspiration for this reform are actually controversial. For instance the rules governing *l'imprévision* have been completely changed, however it can be argued that the inspiration for that change is European contract law, French administrative contract law or even the practice of contract law as contract-makers have been circling *imprévision* rules for decades. Thus inspiration is coming from above (European contract law), from below (contract practices) and from the “sides” (administrative contract law) [5, p. 44].

¹ This abstract was written during a research stay at Centre René-Demogue of the University of Lille (Lille 2 University of Health and Law) from October to December 2016 supported by FMSH (the Fondation Maison des sciences de l'homme) and CEFR (the Centre d'Etudes Franco-Russe).